

Në bazë të nenit 55 paragrafi 1 nga Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë “ nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 dhe 51/11)), sidhe n; bazë të nenit 50 alinea 6 nga Ligji për arsim fillor („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së veriore “ nr.161/2019)Ministri për arsim dhe shkencë e solli programin e shkurtuar nga lënda e Shkenca natyrore të klasës së II të arsimit fillor nëntëvjeçarë të vitit shkollor 2020/21.

PROGRAMI I SHKURTUAR MËSIMOR

MINISRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS

BYROJA PËR ZHVILLIM TË ARSIMIT

SHKENCAT NATYRORE

KLASA E II

ARSIMI FILLOR NËNTËVJEÇAR

Shtator 2020

1. Hyrje

Programi i shkurtuar mësimor nga lënda mësimore **Shkencat natyrore** bazohet në qëllimet/rezultatet e pritura të parashikuara me programin e rregullt mësimor për këtë lëndë.

Me programin e shkurtuar janë përcaktuara tema dhe njësi mësimore të cilat duhet të realizohen në 159 ditë mësimore, duke pasur kujdesi i orëve javore i paraparë në programin e rregullt mësimor 2 orë në javë gjegjësisht 64 orë gjithsej.

Arsimtari gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar bazohet në qëllimet/rezultatet e pritura, nocionet, metodat e aktivitetet e përcaktuara në programin e rregullt mësimor.

Programi i shkurtuar mësimor nga lënda Shkencat natyrore për klasën e II realizohet në vitin shkollor 2020/21

1. Pasqyra e temave dhe njësive mësimore

TEMA: DRITA DHE ERËSIRA (10 ORË)

Njësit mësimore:

1. Burimet e dritës
2. Burimet natyrore dhe artificiale të dritës
3. Errësirë!
4. Dritat që na ndihmojnë të shohim në errësirë
5. Përdorimi i sigurt i energjisë elektrike
6. Hijet
7. Bëni hije
8. Hulumtimi i hijes
9. Identifikoni hijet
10. E tejdukshme ose jo

TEMA: ENERGJIA ELEKTRIKE (9 ORË)

Njësit mësimore:

1. Si funksionon llamba e xhepit
2. Si të krijoni një qark
3. Si funksionon ndërprerësi
4. Bateri të ndryshme
5. Bateritë ose energjia elektrike

6. Energjia elektrike në shtëpi
7. Përdorimi i energjisë elektrike
8. Përdorimi i sigurt i energjisë elektrike
9. Mbyllja e qarkut

TEMA: NDRYSHIMI I MATERIALEVE (10 ORË)

Njësit mësimore:

1. Mënyrat për të ndryshuar formën
2. Mbështjell, dërrmimi, shtrirja dhe kthimi
3. Shtrirja dhe shtypja
4. Mirëmbajtja e formës
5. Vëzhgimi i shkrirjes
6. Shkrirja
7. Për sa kohë mund të mbash një kub akulli?
8. Bërja e bukës
9. Shpërndahet
10. Materiale natyrore dhe artificiale

TEMA: SHQYRTIMI I SHKËMBIVE(11 ORË)

Njësit mësimore:

1. Emrat dhe përdorimet e shkëmbinjve
2. Identifikimi i shkëmbinjve
3. Si të përdorim shkëmbinj të ndryshëm përreth shkollës
4. Shkëmbinj të natyrorë dhe të prodhuar
5. Shkëmbinj të dhe uji
6. Shkëmbinj të që mund të bëni
7. Vullkanet

8. Bëni një vullkan aktiv
9. A është toka shkëmbore
10. Mostrat e tokës
11. Si është Toka brenda saj

TEMA: DITA DHE NATA(11 ORË)

Njësit mësimore:

1. Çfarë dini për Diellin.
2. Dielli dhe qielli
3. Bërja e hijeve
4. Si ndryshojnë hijet gjatë ditës
5. Bërja e hijeve nga shkopinjtë
6. Interpretimi i të dhënave për hije
7. Bërja e orëve të diellit
8. Tregime për hijet
9. Orbita e tokës
10. Dita dhe nata
11. Çfarë dimë për Diellin

TEMA: BIMËT DHE KAFSHËT RRETH NESH (13 ORË)

Njësit mësimore:

- 1.Kafshët përreth nesh
2. Habitatet
3. Bimë lokale

4. Kafshë nga e gjithë bota
5. Kujdesi për mjedisin
6. E mirë apo e keqe për mjedisin
7. Riciklimi
8. Kursimi i ujit
9. Të Kursehet uji
10. Mbeturinat
11. Zbërthimi i mbeturinave
12. Parashikimi dhe raportimi i motit
13. Lista kohore

2. Rekomandimet didaktike

Pikënisja e realizimit të programit të shkurtuar nga lënda e **Shkencave natyrore** është programi i rregullt mësimor i kësaj lënde. Programi mësimor i lëndës Shkencat natyrore për arsimin fillor nëntëvjeçar përfaqësohet nga katër fusha përmbajtëse: hulumtimi shkencor, biologji, kimi, fizikë . Hulumtimi shkencor përfshin: idetë dhe dëshmitë, planifikimi i punës hulumtuese, evidentimi dhe shqyrtimi i të dhënave. Hulumtimi shkencor i përforcon dituritë nga biologjia, kimia fizika që janë të fokusuara në zhvillimin e vetëbesimit dhe interesit për përfitimin njohurive shkencore dhe ngritjen e vetëdijes për mjedisin jetësor.

Programi mësimor përmban përmbledhje të qëllimeve mësimore nga lëmia e shkencave natyrore. Në të detajisht përshkruhet se çfarë duhet të dijë nxënësi dhe çka mund të bëjë nxënësi në klasën e dytë. Qëllimet mësimore mundësojnë strukturë të mirë për nxënie dhe mësim dhe udhëzime se cilat aftësi dhe njohuri të nxënësve mund të kontrollohen.

Në programin e shkurtuar mësimor janë përcaktuar njësitë mësimore disa janë lënë mënjanë por ruhet mundësia për ti përvetësuar njohuritë dhe shkathtësitë nga secila temë mësimore. Është bërë më e thjeshtë sepse janë planifikuar dy orë për një njësi mësimore p.sh te tema e parë **NE** ka dy orë me njësinë mësimore me titull, Emërtimi i pjesëve të trupit,,. Arsimtari mund të përzgjedh se cilin aktivitet në cilën orë do të realizojë.

Në programin e shkurtuar janë lënë mënjanë njësi mësimore qëllimet e të cilave mbulohen planifikimin e njësive të tjera mësimore p.sh. tema: „ Shtyrja dhe tërheqja,, njësia mësimore „ Si mund të bëjmë që lodra të lëvizin,, është lënë mënjanë sepse ka një tjetër njësi me titull: „ Si lëvizin kafshët dhe si mund të bëjmë që gjësendet të lëvizin,,

Më me rëndësi gjatë realizimit të orës mësimore është të planifikohen aktivitete hulumtuese që ju mundësojnë nxënësve që në mënyrë të pavarur të vijnë gjer tek njohuritë dhe të zhvillojnë shpirtin hulumtues ndaj natyrës që e rrethon .

Arsimtari planifikon që ora mësimore të zgjasë 30 minuta. Gjatë planifikimit të orës mësimore duhet që ta shkurtoj pjesën hyrëse të orës mësimore dhe përmes aktiviteteve të përshtatshme dhe resurseve ti nxit dhe motivojë nxënësit për realizimin e orës dhe arritjen e qëllimeve mësimore.

Për realizimin efikas të njësive mësimore të këtij programi e posaçërisht realizimi i aktiviteteve hulumtuese kërkon përgatitje të veçant të arsimtarit. Zbatimi i qasjes së integruar gajtë planifikimit mundëson fleksibilitet në organizimin e mësimit. Kjo do të thotë se gjatë planifikimit të orës mësimore /orët e Shkencave natyrore maksimalisht shfrytëzohet mundësia e integritit dhe lidhshmërisë me lëndët e tjera mësimore.

Realizimi i qëllimeve mësimore dhe arritja e rezultateve të pritura gjatë orës mësimore që është 30 minuta është lehtësuar puna për shkak të numrit të vogël të vogël të nxënësve që do të jenë fizikisht në klasë (15-20 nx.) me çka fitohet në kohë gjatë kontrollit diagnostifik të paranjohurive të nxënësve si dhe gjatë vlerësimit të të arriturave të nxënësve gjatë orës mësimore.

Në përputhje me programin mësimor të lëndës Shkencat natyrore të klasës së dytë, kontrollimi dhe vlerësimi i nxënësve me shkrim duhet të realizohet me gojë, praktikisht përmes prezentimeve dhe aktiviteteve e ushtrimeve të përshtatshme për nxënësit.

Gjatë realizimit të orëve mësimore të lëndës mësimore Shkencat natyrore me prezencë fizike është e domosdoshme të respektohen protokollit për distancë dhe mbrojtje personale.

3. Normativi për kuadrin mësimor

Programi i shkurtuar mësimor e realizon arsimtari sipas normativit për kuadrin mësimor të dhënë në programin e rregullt mësimor.

Programin e shkurtuar nga lënda Shkencat natyrore të klasës së dytë të arsimit fillor nëntëvjeçar e miratoi

MINISTËR I ARSIMIT DHE SHKENCËS

Mila Carovska